

Персидский язык и культура

Кшановський О.Ч.

УДК 811.222.1=512.162'246.2–116

РІЗНОРІВНЕВІ ФУНКЦІЇ РЕДУПЛІКАЦІЇ В СУЧАСНІЙ ПЕРСЬКІЙ МОВІ

Предметом нашої розвідки є природа **повтору, або редуплікації**, одного з найбільш розповсюджених лінгвістичних явищ й, водночас, однієї з яскравих рис аглютинативних мов загалом та сучасної перської мови зокрема. Це явище широко представлено в багатьох мовах світу (поруч із особливими особовими закінченнями та аблаутом редуплікація була показником дієслівного перфекту ще в індоєвропейській мові). Спосіб подвоєння кореня або його частини для утворення слів або форм слова широко використовувався в давніх індоєвропейських мовах – санскриті, наприклад, *da-darsha* ‘я побачив’, давньогрецькій, наприклад, *le-loipa* ‘я залишив’, латинській, наприклад, *te-tigi* ‘я торкнувся’, готській, наприклад, *le-lot* ‘я пустив’. У сучасній перській мові редуплікація представлена широким спектром структурних типів (див. дет.: [2; 7, с. 96–103; 8, с. 94, 107]), які відповідають загальнолінгвістичному поділу повторів на **повні та дивергентні** (часткові). При повному повторі одна одиниця повторюється двічі іноді тричі (див. нижче приклад з мікронезійської мови мокіл). При дивергентному повторі до висхідної одиниці (редупліканта) додається її фонетична модифікація (редуплікатор), яка з висхідною одиницею має або спільну ініціаль (алітеруєчі повтори), або спільну фіналь-риму (вокалічні повтори).

У сучасній перській мові засвідчені такі найбільш розповсюджені види **повної редуплікації**:

- повний (в перській граматичній термінології *mahz* ‘чистий’) повтор без додаткових елементів, наприклад: *beshekan-beshekan* ‘веселощі (під час танців)’, *tekke-tekke* ‘розірваний, пошматований’, *rishe-rishe* ‘бахрома’, *kāl-kāl* ‘зовсім неспілий, зелений’, *ārām-ārām* ‘не поспішаючи’, *kam-kam* ‘потроху’;
- повний повтор із вставним прийменником *be* ‘до’, наприклад: *ruz-be-ruz* ‘з дня на день’, *tan-be-tan* ‘один на один’, *khod-be-khod* ‘сам по собі, само собою’, *sāl-be-sāl* ‘з року в рік’, *dam-be-dam* ‘постійно, періодично’;
- повний повтор із вставним прийменником *tā* ‘до’, наприклад: *sar-tā-sar* ‘увесь, від початку до кінця’, *gush-tā-gush* ‘поруч, впритул’;
- повний повтор із вставним прийменником *dar* ‘в’, наприклад: *pich-dar-pich* ‘заплутаний, перекручений’, *posh-dar-posht* ‘безперервно, від покоління до покоління’, *tu-dar-tu* ‘суміжний, такий, що перетинається’;
- повний повтор із вставним прийменником *tu* ‘в’, наприклад: *chashm-tu-chashm* ‘очі в очі’, *khar-tu-khar* ‘безлад’ (слід зазначити, що в розмовній мові прийменник *tu* вживається замість префікса *dar*);
- повний повтор із вставним сполучником *va* ‘і’ (фонетичні розмовні варіанти *o*, *u*), наприклад: *fert-o-fert* ‘швидко, прудко’, *laf-o-laf* ‘чавкання’, *qul-u-qul kardan* ‘гулькати, булькати (про воду)’, *kher-o-kher* ‘хрип’, *heq-o-heq* ‘кашель, сопіння’, *tond-o-tond* ‘дуже швидко, безперервно’;
- повний повтор із вставним інтерфіксом *ā*, наприклад: *gerd-ā-gerd* ‘навколо, навкруги’, *tang-ā-tang* ‘впритул, тісно’, *kesh-ā-kesh* ‘біда’, *yek-ā-yek* ‘по одному, один за одним’, *pāy-ā-pāy* ‘рівноправний, взаємовигідний’;
- повний повтор з кінцевим суфіксом *ān*, наприклад: *larz-larzān* ‘здригаючись’, *lang-langān* ‘кульгаючи, накульгуючи’, *khosh-khoshān* ‘задоволення, насолода’;
- повний повтор з кінцевим димінутивним (зменшувальним) суфіксом *ak*, наприклад: *bād-bādak* ‘повітряний змії’, *row-ravak* ‘приспособлення для дітей, що починають ходити’, *qār-qārak* ‘таракотілка (іграшка)’, *khosh-khoshak* ‘потихеньку, помаленьку’, *nam-namak* ‘по краплях, краплями’, *narm-narmak* ‘м’яко, поступово’;
- повний повтор з кінцевим суфіксом *aki*, наприклад: *howl-howlaki* ‘наспіх, поспіхом’, *zir-ziraki* ‘потай, тайкома’, *sor-soraki* ‘неохайно, поверхнево’;
- повний повтор з кінцевим суфіксом *u*, наприклад: *laq-laqu* ‘той, хто харчується тухлим’, *jiq-jiqu* ‘крикливий, верезгливий’, *zor-zoru* ‘шпак’, *naq-naqu* ‘плаксії’, *tof-tofu* ‘фу (огида, відраза)’;
- повний повтор з кінцевим суфіксом *i*, наприклад: *jun-juni* ‘дуже дорогий, рідний’, *fin-fini* ‘соплявий’, *khāl-khāli* ‘з родимками, крапчастий’, *chel-cheli* ‘глупота, придурковатість’, *sar-sari* ‘неохайно, неухважно’, *khat-khati* ‘полосатий, лінійчастий’;
- повний повтор з кінцевим суфіксом *e*, наприклад: *fesh-feshe* ‘ракета для фейерверку’, *ker-kere* ‘жалюзи’, *sor-sore* ‘ковзанка’, *bad-bade* ‘перепілка’, *sak-sake* ‘гикання’;
- повний повтор з кінцевим суфіксом *a*, наприклад: *sar-sarā* ‘вестибюль’;
- повний повтор з кінцевим суфіксом множини *hā*, наприклад: *hālā-hālāhā* ‘негайно’.

При дивергентному повторі редуплікатор повторюється або перед висхідною одиницею (препозитивна дивергентна редуплікація), або після неї (постпозитивна дивергентна редуплікація). У сучасній перській мові засвідчено три види **препозитивної дивергентної редуплікації**:

- початкова частина висхідного слова повторюється перед ним без додаткових елементів, наприклад: *maz-maze* ‘проба, дегустація’ (від *maze* ‘смак’), *gel-geli* ‘скарга’ (від *gele* ‘нарікання’), *bāz-bāzi* ‘безвідповідально’ (від *bāzi* ‘гра’), *ba-ba’i* ‘баран (образливе)’;
- асемантичний редуплікатор з однаковою з висхідним словом початковою частиною (початковим приголосним або приголосним та голосним) повторюється перед ним за допомогою сполучника *o* ‘і’, наприклад: *nak-o-nāl* ‘ниття, нарікання, стогін’ (від *nāle* ‘плач, стогін’), *chak-o-charand* ‘дурниці, нісенітниця’ (від *charand* ‘дурниця, нісенітниця’), *pat-o-pahn* ‘широченний, широчезний’ (від *pahn* ‘широкий’);

- асемантичний редуплікатор з однаковою з висхідним словом кінцевою частиною (частиною складу, цілим складом або двома) повторюється перед ним або без додаткових елементів, або за допомогою сполучника *o* 'і', наприклад: *āsh-o-lāsh* 'такий, що розвалюється, розкладається' (від *lāsh* 'труп, мертве тіло'), *sherr-o-verr* 'безсенсовні балачки' (від *verr* 'балаканина'), *āye-māye* 'фінансова, грошова суть питання, речі' (від *māye* 'капітал, фінанси, джерело, причина').

Постпозитивної дивергентної редуплікації у сучасній перській мові засвідчено чотири види:

- ввід яких зазвичай стається розлад шлунку'.
Повторюватися, як видно з поданих вище ілюстрацій, можуть доволі різноманітні лінгвістичні одиниці:
- окремі звуки, наприклад: *khāk-o-khol* (один), *bad-o-rad* 'лайливий вислів' (два), *chert-o-pert* (кілька);
- окремі склади, наприклад: *ba-ba* 'і' 'баран (образливе)' (від *ba* 'ба' 'звук овець та кіз'); *ketāb-matāb* 'книжки (зневажливо)' (від *ketāb* 'книжка'); *ziraks-maraks* 'ксерокс (зневажливо)' (від *ziraks* 'ксерокс');
- основи, як без змін, наприклад: *hālā-hālāhā* (*hālā* – основа, *hā* – суфікс множини), так і фонетично змінені, наприклад: *row-ravak* (*row* – основа теперішнього часу дієслова *raftan* 'ходити, йти');
- цілі речення, наприклад: *che konam che konam* 'що ж робити!?'.

У деяких мовах повторюватися можуть частини різних (!) словоформ, утворюючи окрему редупліковану словоформу, наприклад, відомі в івриті словоформи, утворені за так званою моделлю **hitpalpel**: *galal* 'котити (неперех.)', *gilgel* 'котити (перех.)' → *hitgalgel* 'котитися (рефлексив)' (див.: [6, с. 408]).

Повторюватися можуть й словоформи, як повнозначних, так і службових частин мови:

- іменники, наприклад: *surākh-surākh* 'увесь у дірках, діравий' (від *surākh* 'дірка, отвір'), *puste-puste* 'такий, що лушиться, лузгавий' (від *puste* 'шар'), *jelow-jelow* 'попереду' (від *jelow* 'перед, передня частина');
- прикметники, наприклад: *boland-boland* 'дуже голосно' (від *boland* 'високий, голосний'), *sard-sard* 'дуже холодно' (від *sard* 'холодний'), *sabz-sabz* 'увесь у зелені' (від *sabz* 'зелений');
- дієслова, наприклад: *bezan-bezan* 'сильна бійка' (від *bezan* 'бий (наказовий спосіб)'), *bebin-o-betarak* 'маленька кулька з намиста, яку вішають на шию дітям від урікання' (від *bebin* 'подивись (наказовий спосіб)'), *betarak* 'лусни (наказовий спосіб)'), *bokhor-bokhor* 'крадіжка, незаконне присвоєння' (від *bokhor* 'їж (наказовий спосіб)');
- прислівники, наприклад: *āheste-āheste* 'поволі, неквапливо', *larzān-larzān* 'тремтячи', *kashān-kashān āvardand-esh* 'його притягли (тягнучи по землі)' (від *kashān* 'який тягнеться');
- вигуки, наприклад: *hay-o-hay* 'ой-ой (під час плачу)', *vāy-vāy* 'ой-ой-ой', *bah-bah* 'Прекрасно! Чудово!';
- ономатопеї, наприклад: *ba'-ba'* 'звук овець та кіз', *shelep-shelep* 'звук плескання води', *vez-vez* 'звук дзижчання, гудіння комах'.

Редуплікація в різних мовах світу виконує повний спектр фонетичних, лексико-семантичних, фразеологічних, словотвірних, морфологічних, синтаксичних, стилістичних функцій. Позначає такі поняття, як: розподіл, множинність, збільшення в обсязі, підвищену інтенсивність, тривалість повторюваність і навіть звичайність дії. Чітко розділити ці функції навіть в одномовному дослідженні вкрай важко, оскільки виокремлення певних мовних рівнів є лише науковою абстракцією. У реальності міжривневі взаємозв'язки роблять функції мовних одиниць і процесів комплексними. Так, наприклад, скорочення власних імен є яскраво вираженим фонетичним процесом (пор. рос. *Сергей* – *Серёга*, де два закритих і важких склади *ser* і *gei* перетворюються на три відкритих і легких *se*, *pě* і *ga*) і разом з цим характерною стилістичною ознакою розмовного мовлення. У контрастивному ж дослідженні розділити ці функції, напевно, взагалі неможливо, оскільки те, що в одній мові є явищем, наприклад, словотвірним, в іншій може бути словозмінним або синтаксичним. Так, наприклад, значення українського словотвірного префікса *у(в)* (*увійти*, *в'їхати*, *усістися* та под.) в англійській мові передається часткою (в іншій термінології постфіксом) *in* (*come in*, *drive in*, *sit in*), тобто належить сфері граматики. Тому подальше розділення "рівневих" функцій редуплікації, як і будь-яка класифікація, проводиться виключно задля потреб зручності опису та аналізу.

Фонетичні функції редуплікації (тобто коли редуплікована форма несе з собою зміну або модифікацію фонетичної форми висхідної одиниці для потреб мовлення) в мовах світу представлені широким набором звуконаслідувальних форм, наприклад, у корейській мові *kegul-kegul* 'звук жаби', *kul-kul* 'звук свині', *tem-tem* 'звук цвіркуна', *pa-pa-n* 'бабах!', *tsulu-lu-k* 'крап-крап (звук крапель)', *talö-lö-n* 'бум-м-м (звук дзвону)' [3, с. 182], у кит. *ping-pang* 'стук дощу по даху' (звідки назва спортивної гри пінг-понг). У сучасній перській мові з фонетичних функцій редуплікації засвідчено скорочення власних імен (жіночих та чоловічих) повтором складу, що складається з початкового приголосного звуку власного імені та голосного *i* або *u*, наприклад: *shohre* – *shushu*, *susan* – *susu*, *zeynat* – *zizi*, *faride* – *fifi*, *meymanat* – *mimi* (див.: [5, с. 48]).

Лексико-семантичні функції редуплікації (тобто коли редуплікована форма несе з собою зміну або модифікацію лексичного значення висхідної одиниці) в мовах світу досить різноманітні: сукупності, зменшувальності, високого ступеня ознаки, послабленої якості, інтенсивності дії, тривалості чи повторюваності дії, і навіть заперечення потреби дії. У сучасній перській мові з лексико-семантичних функцій редуплікації широко представлена функція збільшення ознаки предмета, наприклад: *bāq-dar-bāq* 'нескінченні сади' (від *baq* 'сад' та прийменника *dar* 'в'), *javān-dar-javān* 'велика скатертина', *vā-dar-vā* 'рясні наїдки' [1, с. 86–87], *ziyād-e ziyād* 'дуже багато', *ostād-e ostād* 'справжній вчитель'.

Фразеологічні функції редуплікації (тобто коли редуплікована форма становить ідіоматичний, стійкий вираз) в мовах світу притаманні розмовному мовленню, а також використовуються в художньому та народно-поетичному мовленні для більш емоційної, стилістично забарвленої мови, наприклад, у рос. *чудо-юдо*, *хлеб-соль*, *пути-дороги*, *сиднем сидеть*, *лежмя-лежать*, *учить уму-разуму*. Аналогічну картину

спостерігаємо в сучасній перській мові, наприклад, *pat-o-pahn* ‘широченний, широчезний’ (від *pahn* ‘широкий’), *chert-o-pert* ‘бздури, слова, що не мають змісту’.

Словотвірні функції редуплікації (тобто коли редуплікована форма становить лексему з відмінною від висхідного елемента семантикою) в мовах світу різноманітні: утворення дієслів від імен, а також численні семантичні реляції на матеріалі складних слів. Саме вони широко представлені в сучасній перській мові:

- реляції (відношення) сумування в складних словах, компоненти яких є антонімами, наприклад: *shab-o-ruz* ‘доба’ (від *shab* ‘ніч’, *ruz* ‘день’);
- реляції (відношення) виведення параметра з його протилежних властивостей у складних словах, компоненти яких є антонімами, наприклад: *sar-tā-pā* ‘повністю’ (від *sar* ‘голова’, *pā* ‘нога’);
- реляції (відношення) “усереднення” в складних словах, компоненти яких є антонімами, наприклад: *kam-o-bish* ‘майже, приблизно’ (від *kam* ‘менше’, *bish* ‘більше’);
- реляція (відношення) збірності, узагальнення в складних словах, наприклад: *pedar-o-mādar* ‘батьки’ (від *pedar* ‘батько’, *mādar* ‘мати’).

Морфологічні функції редуплікації (тобто коли редуплікована форма несе з собою зміну або модифікацію морфологічного значення висхідної одиниці) в мовах світу дуже різноманітні: множини, найрізноманітніші дієслівні видові значення (прогресиву, дуративу, ітеративу, фреквентативу та ін.), завершеності дії, перехідності, каузативності, атрибутивності та багато ін. У сучасній перській мові з морфологічних функцій редуплікації широко представлено зміна частиномовної приналежності словоформи-редупліканта, наприклад: *lang-langān* ‘кульгаючи, накульгуючи’ (прислівник) (від *langān* ‘такий, що кульгає’ (дієприкметник=прикметник)) та багато ін.

Синтаксичні функції редуплікації (тобто коли редуплікована форма в результаті є повноцінною синтаксичною одиницею) в мовах світу полягають у формуванні словосполучень та навіть двоскладних речень, як наприклад, у південноамериканській мові камаюра *ohuka-huka* ‘він засміявся’ (від *ohuka*), *ereoreo* ‘ти ходиш’ (від *ereo*), *apo-apot* ‘я стрибаю’ (від *apot*). У сучасній перській мові синтаксичні функції редуплікації поширюються на формування ізафетних словосполучень, другий член яких виконує функцію підсилення (ta’kidi), наприклад: *sālun sholuq-e sholuq bud* ‘зал був заповнений вщерт’ (від *sholuq* ‘людний, гамірний’), *hālam khub-e khub ast* ‘я почувуюся пречудово’ (від *khub* ‘добре’)

Стилістичні функції редуплікації (тобто коли редуплікована форма несе з собою зміну стилістичної віднесеності висхідної одиниці) в мовах світу поширюють головним чином на розмовне, художнє та народно-поетичне мовлення. У сучасній перській мові знаходимо повний набір перелічених вище стилістичних функцій редуплікації:

- створення емоційного ефекту нарощування напруги, коли використовуються відразу кілька редуплікованих форм в межах одного синтаксичного цілого в художньому тексті, наприклад:
- “*Ab chak-o-chak az mashkhā michakid zir-e derakht, hayāt-e madres-e rā surākh-surākh mikard. Kaf-e hyāt khāki bud, qatrehā yavāsh-yavāsh zamin rā surākh mikardand. Surākhkhā ruz-be-ruz bozorg-o-bozorgtar mishodand...*” [4, с. 117];
- відтінку презирливої оцінки в межах зображувальної або експресивної лексики шляхом чи то повного повтору, чи то зміни голосної або початкової приголосної вихідного елемента, наприклад, *rize-mize* ‘малювка’;
- синонімічної конденсації (колокації), наприклад, *nazm-o-tartib* ‘порядок’ (обидва синоніми є арабськими словами), *sa’u-o-koshesh* ‘намагання’ (перше слово – арабське, друге – перське), *sost-o-zaif* ‘слабкий’ (перше слово – перське, друге – арабське).

Комунікативні функції редуплікації (тобто коли призначення редуплікованої форми полягає не в структурних змінах висхідної одиниці) в мовах світу можна продемонструвати на таких соціолінгвістичних та психолінгвістичних явищах, як: арго та мовна гра (в так званих словах-відлуннях з пейоративним значенням у різних мовах світу). У сучасній перській мові знаходимо аналогічні комунікативні функції редуплікації:

- в перському арго зергері, наприклад, чоловіче власне ім’я *Hasan* звучить *hazasazan*, слово *khāne* ‘дім’ звучить *khāzaneze*. Після кожного складу слова повторюється склад z+голосний попереднього складу;
- у мовній грі, в якій перший приголосний другого слова заміняється на [m], чим утворюється зневажлива оцінка та стилістично розмовний відтінок, наприклад: *bāget-māget* ‘батон’, *ketāb-matāb* ‘книга, книги’, *pul-mul* ‘грошенята’, *rize-mize* ‘малювка’, *ziraks-maraks* ‘ксерокс’. Якщо ж слово починається на звук [p], пейоративна форма утворюється його заміною на [m], наприклад: *mile-pile* ‘паля’.

Як бачимо, явище повтору, або редуплікації, в сучасній перській мові є глибоко типовим, а також становить одну з характерних її ознак. Однак у давньоперській мові знаходимо лише поодинокі приклади редуплікації на кшталт *da-dati* ‘він дає’, *da-dātuv* ‘нехай він дає’ від кореня *da* ‘давати’(у суч. пер. *dādan*), *dīdī* ‘дивись’ від кореня *dī* ‘бачити’ (у суч. пер. *didan*). Це пов’язано, на наш погляд, з сильним впливом тюркських та, ширше, алтайських мов на перську, що спричинило поступову зміну морфологічного типу останньої. Ареальні фактори формування граматичної будови перської мови, а також функціональний та імплікативний зв’язок різномірних мовних елементів спряжених з аглютинативною технікою вимагає подальших досліджень. На нашу думку, наявність інформації лінгвотипологічного змісту в підручниках сучасної перської мови, яка дозволяла б україномовному учневі провести правильні паралелі з рідною мовою, є необхідною (зрозуміло, що способи представлення такої інформації вимагають окремих досліджень).

Джерела та література

1. Mapp Ю. Н. Материалы для персидско-русского словаря / Ю.Н.Мapp. – Тбилиси, 1974.
2. Anvari H., Ahmadigivi H. Dastur-e zaban-e farsi / H.Anvari, H.Ahmadigivi. – Tehran: Entesharat-e Fatemi, 1996. – 384 s.
3. Curtis Emily K.J. Geminate weight: case studies and formal models. PhD Dissertation / Emily K.J.Curtis. – University of Washington, 2003.
4. Kermāni H. M. Dāstān-e ān khomre / H.M.Kermāni. – Tehrān: Kānun, 1375 (1996). – 136 s.
5. Kolbāsi Irān. Kutāh kardan-e nāmhā-ye khāss dar zabān-e fārsi-ye mohāverei / Irān Kolbāsi // Zabānshenāsi. – 1364(1985). – №2. – S. 47–50.
6. Mccarthy John J. A Prosodic Theory of Nonconcatenative Morphology / John J.Mccarthy // Linguistic Inquiry. – 1981. – Vol.1. №3. – PP. 373–418.
7. Shaqaqi Vida. Farayand-e tekarar dar zaban-e farsi / Vida Shaqaqi // Majmue-ye maqalat-e chaharomin konferans-e zabanshenasi-ye nazari va korbordi. Vol.1. / Ed. Seyed-Ali Miremadi. – Tehran: Allameh Tabatabai University, 2000.
8. Vahidian Kamyar T., Emrani Gh. Dastur-e zaban-e farsi (1) / Kamyar T. Vahidian, Gh.Emrani. – Tehran: SAMT, 2003. – 125 s.

Рецензент: Меметов А.М., д. филол.н., проф., зав. каф. вост. филологии ТНУ им. В.И. Вернадского

Максимів О.Й.**УДК [811.222.1'06+811.161.2'06]'38'374'373:39:82-92****ЛЕКСИЧНА СИСТЕМА ПЕРСЬКОЇ МОВИ У ЧАСТОТНИХ СЛОВНИКАХ РІЗНИХ ФУНКЦІОНАЛЬНИХ СТИЛІВ**

Постановка проблеми. Лексика, більшою мірою властива певному функціональному стилеві, є ключовою для даного стилю (чи автора, якщо розглядаємо окремі твори художнього стилю мовлення). Якщо ж вдасться виявити лексику, притаманну різним функціональним стилям певної етномови у зіставленні з іншою, то таку лексику можна вважати етноспецифічною.

Аналіз останніх досліджень з проблематики роботи. У частотних словниках відображена інформація про те, якими саме одиницями (наведеними у цих словниках у спадній послідовності) найчастіше послуговуються автори певних текстів. Такі словники неодноразово ставали об'єктом зіставних досліджень у межах однієї мови (див., напр. [1; 2; 10; 12; 15; 17]). З іншого боку, провадилися дослідження взаємовпливу лексики різних функціональних стилів (див., напр. [3]). Контрастивні дослідження лексики різних мов, головним чином, скеровані на передавання певного значення лексико-семантичними засобами цих мов, статистичні характеристики відіграють при цьому допоміжну роль (див., напр. [4; 5; 8; 16]).

Метою даної розвідки є продемонструвати якісні відмінності лексики різних функціональних стилів однієї етномови, з одного боку, і одного функціонального стилю різних етномов, з іншого. Для цього необхідно виконати такі **завдання**: 1) зіставити лексичні дані частотних словників різних функціональних стилів однієї (перської) мови; 2) зіставити лексику частотних словників одного функціонального стилю (публіцистичного) різних мов (перської та української); 3) виявити контрастивну область лексики (стилевоспецифічну, етноспецифічну та стилевоетноспецифічну) перської мови.

Статистична лексикографія перської мови репрезентована невеликою кількістю частотних словників та конкордансів. Головним чином, це частотні словники мови письменників (див., напр. [11; 24]) чи окремих творів (див., напр. [18; 20; 22; 23; 25]). Укладання частотних словників перської мови є “справою дуже необхідною і важливою [19, с. 140]”. Для зіставлення ми обрали “Частотний словник Унсурі” [11] М.-Н. Османова як відображення художнього стилю перської мови, словник “Уживані слова сучасної перської мови” Г. Гасані [21] як відображення словника перської мови “в цілому” та частотний словник газетної лексики сучасної перської мови, укладений автором (деталі укладання словника див. [7]), як відображення публіцистичного стилю. З іншого боку для зіставлення залуцаємо “Частотний словник українського публіцистичного стилю – 2004” [14].

Рівень денотації якісного плану лінгвістичного дослідження уточнюється відомим рядом градацій досинтаксичних одиниць кількісного плану: “графема – морфема – лексема” (див. [13, с. 4]). Саме тому зіставлення проводилося на трьох рівнях: графем (словоформ), лексем та морфем, які відрізняються між собою, головним чином, рівнем компресії семантики (про це див. дет. [6]).

Оскільки нас цікавить якісна відмінність реєстрів частотних словників, зіставимо їхні дані, згрупувавши їх порціями по 100 слів починаючи з вершини списків. Для того, щоб зіставлення було репрезентативним необхідно звести усі словники до одного стандартного вигляду за більш-менш однаковими принципами. Це зручно зробити на рівні лексем. Тому у даній статті обмежимося саме таким зіставленням. Також обсяг статті дозволяє навести результати зіставлення тільки однієї сотні, проте якісні відмінності простежуються вже навіть на такому обмеженому матеріалі.

У словнику Г. Гасані подаються найчастотніші словоформи, тоді як інші словники організовані на лексемному рівні. Для лематизації даних словника Г. Гасані скористаємося тими самими принципами, що були опрацьовані для лематизації слів у частотному словнику публіцистичного стилю сучасної перської мови. Хоча для такого опрацювання доступним є не весь словник, а тільки слова з частотою 10 і більше, всього 8 438 слів, на результати зіставлення перших декількох сотень це не матиме суттєвого впливу.